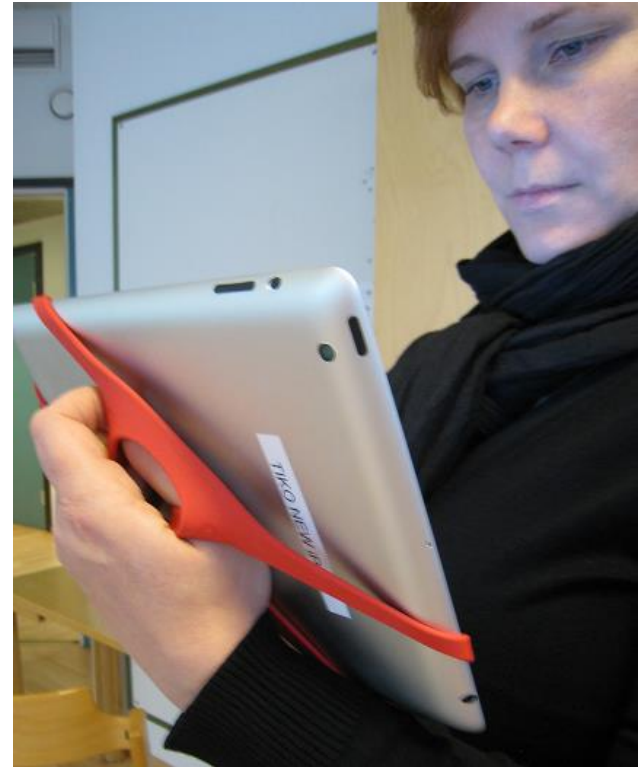

iPad arjen ja oppimisen tukena

Jaatisen iPad-ilta
25.11.2013
Toimintaterapeutti
Riikka Marttinen

iPad arjen ja oppimisen tukena

- iPadin käyttö apuvälineenä on yleistynyt nopeasti
- Tähän esitykseen on koottu perustietoa iPadista ja sen käytöstä apuvälineenä:
 - iPad
 - Mihin iPadia voi hyödyntää?
 - Harkittavaa iPadin hankinnassa
 - Harkittavaa iPadin käytössä
 - Erilaiset ohjaintavat
 - Suojat ja kiinnitysratkaisut
 - Koulutuksia ja hyviä linkkejä
 - iOS7 päivitys

iPad

- Helppokäyttöinen, selkeä ja nopea
- Paras kosketusnäyttö
- iPadille eniten kuntoutukseen sovelluksia, myös suomenkielisiä
- ”Suljettu” ja turvallinen käyttöympäristö, ei viruksia
- Eniten käyttöä helpottavia asetuksia
- Paljon ilmaisia tai edullisia sovelluksia
- Kevyt laite ja eri kokoja saatavilla (iPad/iPad mini/iPhone/iPod touch)
- Paljon lisälaitteita
- Laitteessa ei ole USB liitäntää, tieto siirretään pilvipalveluiden tai tietokoneen kautta laitteen omalla laturijohdolla
- Muistia ei voi myöhemmin lisätä. Voi käydä hankalaksi jos on paljon sovelluksia, valokuvia tai videoita käytössä
 - Terapeutit ja vanhemmat usein tarvitsevat paljon kuvia ja eri sovelluksia
 - Isompi muisti on kalliimpi sijoitus, mutta käytännössä usein tarpeellinen.
 - Myös nettiyhteyttä kannattaa harkita, riittääkö Wi-Fi vai pitääkö olla 3/4G?

Mihin iPadia voi hyödyntää?

Arjessa apuna

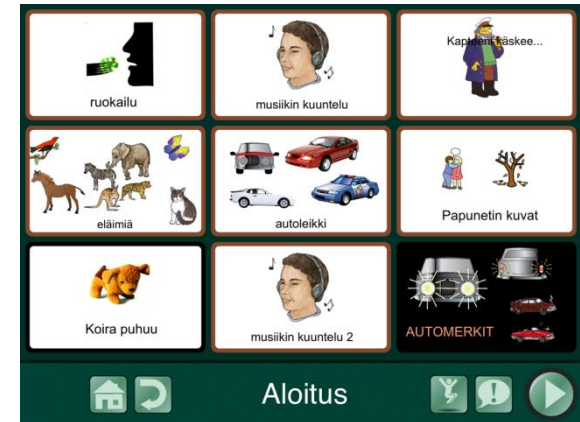
- Dokumentointi
 - Muistiinpanot
Kirjoittaen tai sanellen
 - Valokuvat, videointi
- Toimisto-ohjelmat
- Karttapalvelut ja navigointi
- Sähköinen kalenteri
- Internet ja sähköposti
- Pankkipalvelut
- Tekstiviestit, ”chattaily” (esim. FaceTime)
- Reissuvihkona lähi-ihmisten välillä, kotiohjeet
- Harjoittelu- ja oppimateriaalin jakaminen

Mihin iPadia voi hyödyntää?

Terapiavälineenä

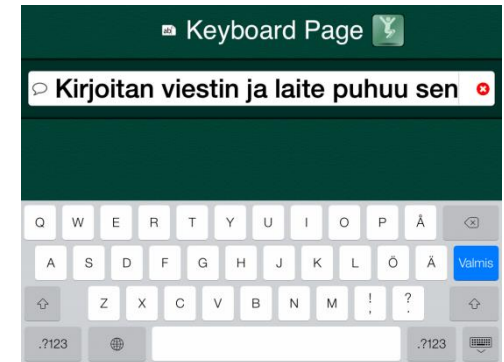
- Kommunikoinnin tukena
- Syy-seuraus suhteen harjoitteluun
- Vuorottelun harjoitteluun
- Itseilmaisuuun
 - Musiikin kuuntelu ja säveltäminen
 - Piirtäminen ja sarjakuvat
 - Elokuvien ja animaatioiden tekeminen
- Erilaisten valmiuksien harjoitteluun
 - Näönkäytön harjoitteluun
 - Hienomotoriikan harjoitteluun
 - Toiminnan ohjailuun
 - Päivittäisten toimintojen harjoitteluun
- Tunteiden tunnistamiseen
- Liikunnan ja kehonhahmotuksen harjoitteluun
- Ja moneen muuhun....

Mihin iPadia voi hyödyntää?

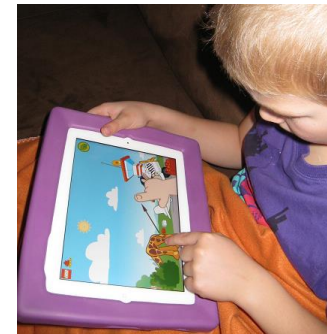
Apuvälineenä

- Kommunikointiin
- Ympäristöhallintaan
- Opiskeluun ja työhön
- Ajanhallintaan
- Muistin harjoittamiseen ja tukemiseen
- Itsenäistä selviytymistä tukemaan
 - Papunet kuvalliset ohjeet!

Viihdekäyttö

- Musiikin kuunteluun
- TV:n, Elokuvien ja sarjojen katseluun ja nauhoittamiseen
- Lukemiseen: kirjat, äänikirjat, lehdet (selko uutiset, kuuntelu mahdollisuus!)
- Pelaamiseen
- Valokuvaus, kuvakirjat
- Matkailuun (kartat, kääntäjät)
- Suunnitukseen ja liikkumiseen
- Ruuanlaiton apuna (reseptit ja ohjeet)
- Sosiaalinen media (Facebook, Twitter ym.)

Harkittavaa iPadin hankinnassa

Hankinnassa huomioitava seuraavat asiat:

- Onko iPad paras vaihtoehto? iPad/Android/Windows tablet?
- Mihin sitä tarvitaan?
- Mitä sellaista iPadilla voidaan tehdä, mikä ei muutoin onnistu?
- Missä tilanteessa iPadia tarvitaan eniten?
- Miten iPad helpottaa toimintaa aiempaan verrattuna?
- Mikä motivoi ja innosta käyttäjää niin paljon, että iPad otetaan heti käyttöön?

Jos iPad tulee kommunikoinnin apuvälineeksi tulee erityisesti miettiä, tarvitaanko apuväline:

- omien ajatusten, toiveiden ja tahdon ilmaisemiseen,
- internetin välityksellä tapahtuvaan kommunikointiin (sähköposti, Skype, Facebook, Twitter jne.)
- uusien asioiden oppimiseen,
- kalenteriksi ja muistuttajaksi,
- toiminnan ohjauksen tueksi
- vai johonkin muuhun?

Harkittavaa iPadin käytössä

- **Mikä on tavoite ja käytön tarkoitus?**
 - Missä tilanteissa käytetään? Kuka käyttää?
 - Käytetäänkö kuntoutuksessa, harjoittelussa, toiminnan ohjailussa, kommunikoinnissa, motivoimisessa, palkitsemisessa jne.
 - iPad yksin ei ole ratkaisu ja sen sujuva käyttö edellyttää aina opettelua
 - Käytön mallitus ja harjoittelu yhdessä!
 - Kuinka pitkään käytetään kerralla?
 - Miten käyttö vaikuttaa käyttäjään?
- **Kenen käyttöön tarkoitettu ja missä käytetään?**
 - Mieti arjen tilanteet valmiiksi missä laitetta käytetään!
 - Kenen laite?
 - Terapeutin, käyttäjän, vanhemman, koulun, päivätoiminnan laite?
 - Monta käyttäjää samalla laitteella? Mahdolliset riskit esim. sivuhistoriat, kuvat ym.
 - Ohjelmien valinta yksilöllisesti ja käyttäjien tarpeet huomioiden
 - Kuka tekee rakentaa sisällöt?
 - Sisältöjen jakaminen eri käyttäjien/laitteiden kesken?
 - Henkilökohtaisten tietojen suojaus, varmuuskopiointi, pilvipalvelujen luotettavuus?
 - Laitteen suojaus, puhdistus

Harkittavaa iPadin käytössä

Miten käytetään?

- iPadia on mahdollista ohjata monilla erilaisilla ohjaintavoilla. On myös hyvä miettiä ja kokeilla soveltuuko laite lainkaan käyttäjälle. Esim. iPadissa herkin kosketus ja herkkyys voi olla este jollekin käyttäjälle. Myös asetuksista ja sovelluksilla voidaan muokata käyttötapaa.

iPad apuvälineenä?

- Kommunikoinnin apuvälineenä (myöntämisperusteet vaihtelevat eri paikoissa)
 - Jos laitetta ei myönnetä
 - Kuka vastaa kommunikointiohjelmien ylläpidosta ja tabletin huollosta?
 - Myönnetäänkö ohjelma/kiinnitysratkaisut/suojat vaikkei iPadia?
- Kelasta opiskelun apuvälineeksi? (ei vielä myönnetä)
- Vakuutusyhtiöstä apuvälineeksi? (tapauskohtaisesti kyllä, vaati arvioinnin)
- Koulukäynnin apuvälineeksi? (ei vielä yleisesti myönnetä, tosin pilottikouluissa on hankittu tabletteja)
- Vammaisten ja työllistymisen tuki vähävaraisille (Tukilinja)?

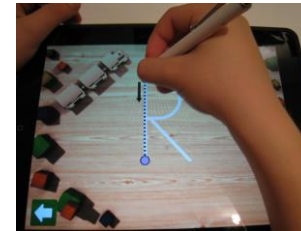
Ilman iPadiakin voi oppia, mutta se voi olla alussa myös innostuksen ja motivaation lähde!

- Silti iPad on vain yksi väline monien joukossa, jonka avulla voidaan harjoitella erilaisia taitoja. Se ei koskaan saisi olla pääasia!

Erilaiset ohjaintavat

- **Kosketus**

- Sormin/ erikoiskäsineet
- Erikoiskynä, painotettu (lisää painoa itse), sivellin
- Otsatikku
- Peleihin kehitetyt ohjaimet ja lelut

- **Näppäimistöt**

- Useita erilaisia ja –kokoisia langattomia näppäimistöjä (bluetooth)
- Toimivat samalla myös tabletin suojana

Erilaiset ohjaintavat

- **Askeltaminen**

- Painikkeilla, vaatii kytkinsovittimen
- Joissain sovelluksissa (esim. kommunikointisovellus) sisäänrakennettu ominaisuus
 - Ohjelmissa voi askeltaa esim.
 - Koskettamalla näyttöä (näyttö jaettu puoliksi)
 - Pyyhkäisemällä näyttöä
 - iOS 7 päivityksen myötä iPadin/iPhonen käyttöjärjestelmää ja useimpia sovelluksia voi ohjata askeltaen
 - Askelluksessa voidaan käyttää kytkiminä
 - ulkoisia kytkimiä (tarvitsee painikesovittimen)
 - laitetta itseään kytkimenä käyttäen esim.
 - Koskettamalla näyttöä
 - Pään liikkeillä (hyödyntämällä iPadin kameraa)

- **Katseohjaus (Windows tabletit)**

- PCeyeGo
- Ei iPadille, vain Windows tabletteihin!

Suojat

- Kaikille laitteille löytyy suoja
 - iPadille eniten
 - Apuvälinefirmoista, tietokoneliikkeistä ja isoista tavarataloista
- Suojaavat kolhuilta ja tippumiselta
- Osa myös sään kestäviä sekä vedenkestäviä suoja, jotka kestävät upottamisen
- Suojakalvot vähentävät heijastuksia, mutta saattavat vaikuttaa kosketuksen herkkyyteen

Kiinnitysratkaisut

- Kiinnitysratkaisuja löytyy kaikille laitteille
- Pöytä- , kaappi-, sänky- ja lattiatelineitä sekä auto- ja venekiinnityksiä
- Pyörätuoliin myös useita erilaisia kiinnitysratkaisuja
- Apuvälinefirmat myyvät, mutta halvempia ratkaisuja saattaa löytyä myös tietokone-liikkeistä ja isoista tavarataloista sekä kameraliikkeistä

Koulutuksia

- **Koulutusta järjestää**
 - Tikoteekki (Tabletit kommunikoinnin apuvälineenä)
 - Lasten neurologisen kuntoutuksen yhdistys (Laneku)
 - Terapeija
 - Tutoris
 - IlonaIT (iPadiit koulumaailmassa)

Hyviä linkkejä

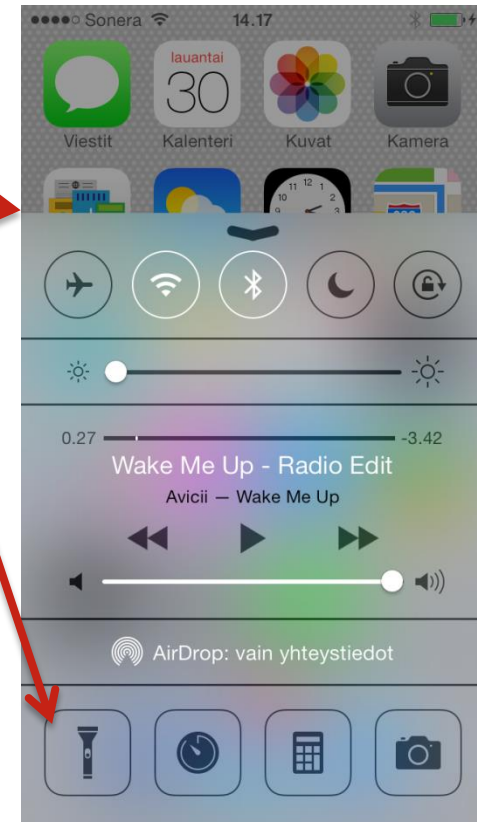
- **Nettisivut:**
 - **Papunet:** <http://papunet.net/tietoa/tabletit>
 - **Jaatiswiki:** <http://jaatiswiki.wikispaces.com/iPad-vinkkej%C3%A4>
 - **Tablet varhaiskasvatuksessa:** <http://www.mervitolvanen.fi/>
 - **Tabletit koulussa:**
 - <http://eduforum.fi/>
 - <http://sormet.ejuttu.fi/>
 - <http://molla.ejuttu.fi/>
 - <http://www.komeetta.ejuttu.fi/>
 - <http://www.lappeen.ejuttu.fi>
 - <http://www.saimaanmediakeskus.fi/Etusivu.iw3>
 - <http://mobiilistimikkelissa.wordpress.com/>
 - <http://ipadalkuopetuksessa.wordpress.com/>
 - <http://taimob.blogspot.fi/>

Hyviä linkkejä

- Facebook kaikille avoimia
 - Tikoteekki
 - <https://www.facebook.com/Tikoteekki>
 - iPad kuntoutuksessa ja opetuksessa
 - <https://www.facebook.com/groups/277346612317517/>
 - Android-laitteet kuntoutuksessa ja opetuksessa
 - <https://www.facebook.com/groups/547443795301014/>
- Puheterapeuteille
 - Ideoita puheterapiaan
 - <https://www.facebook.com/groups/189713267806294/?fref=ts>
- Toimintaterapeuteille
 - Toimintaterapeutit ja tabletit
 - <https://www.facebook.com/groups/502829643070010/>

iOS7 päivitys

- Päivitys onnistuu muihin laitteisiin paitsi iPad ykköseen!
- Paljon hyödyllisiä uusia toimintoja
 - Uusi ohjauskeskus
 - nopeampi tapa hallita joitakin sovelluksia
Esim. Lentokonetila, laskin, kamera, taskulamppu
Musiikkisoitin, näytönkirkkaus ym.
 - AirDrop
 - nopeampi tapa jakaa kuvia ym.
 - vaatii iPhone 5:n, iPad minin tai neljännen sukupolven iPadin tai viidennen sukupolven iPod touchin.

iOS7 päivitys

- Paljon hyödyllisiä käyttöä helpottavia asetuksia
 - Käyttöapu
 - <http://www.apple.com/fi/accessibility/ios/>
 - (Googlaa: *iOS Monenlaisia ominaisuuksia* monenlaisille tarpeille)
 - Ohjattu käyttö
 - http://support.apple.com/kb/HT5509?viewlocale=fi_FI
 - (Googlaa: *iOS ohjattu käyttö*)
 - Muistutusten hyödyntäminen
 - http://support.apple.com/kb/HT4970?viewlocale=fi_FI&locale=fi_FI
 - (Googlaa: *iOS: Muistutusten käyttö*)

iOS7 päivitys

- Mahdollistaa mm. askeltamisen
 - Videoesimerkki (englannin kielinen)
 - <http://www.youtube.com/watch?v=4vCfqFRCryI#t=33>
 - Youtube hakusana: iPad Switch Access in iOS 7
- Askelluksen saa päälle
Asetukset -> Yleiset -> Käyttöapu -> Kytkinohjaus
 - Kytkimenä voi käyttää ulkoisia painikkeita, näyttöä tai kameraa
 - Lisää tietoa ja ohjeita esim. Auren sivuilta:
<http://www.aure.fi/keskustelu/viewtopic.php?p=247>
(Googlaa: Aure iOS 7 askellus –toiminto)